

EDITORIAL

ESTAMPES VILATANES

És un diumenge al matí, un matí de primavera, fred però assolellat; d'aquells en què dona gust passejar-se pels carrers i copsar el batec del poble.

Ja de bon matí, abans que els vilatans que aprofiten la festa per fer matinada es llevin, els primers "turistes" aparquen els autocars i cotxes particulars sobre les voreres de la carretera o en algun petit racó, a l'entrada del poble, sense gaires miraments; baixaran Carrer Major avall, miren a tort i a dret, cerquen les esglésies i façanes de pedra de què els parla la propaganda. El "ramat" és pintoresc, de totes les edats; famílies amb menuts als quals, tot de sobte, la mare baixa lèss calcetes i en alguna paret arraconada els fa fer el pipí, altres de més grans mengen pipes, tot escopint les cloves, o algun pastisset, on un refresc enllaunat, i tiren a terra l'envàs clavant-li una puntada de peu.

Els mateixos cotxes de sempre són dia i nit aparcats, deixant el pas just perquè circulin els altres vehicles, mentre que els vianants han de fer les mil i una reblincoles per poder passar.

Arribats a la plaça, segons a quines hores, cotxes davant els porxos i una filera al mig. Una barreja de vehicles amb turistes que a voltes es fa impenetrable.

Els qui han voltat més i coneixen el senyal de l'Oficina de Turisme, s'endinsen cap als baixos de l'Ajuntament, demanant, no sempre de bones maneres, un opuscle per poder visitar els monuments del poble. Els més petits demanen que els comprin una llaminadura a la botiga del costat; els altres, postals, revistes, el diari... El botiguer, amb els ulls com melons, no perd de vista la seva mercaderia perquè fan bon punt gira l'esquena li'n compren una i se li n'emporten deu sense pagar.

La processó continua cap al Prat de Sant Pere, al carrer del Canó les persones són arraconades per les accelerades dels cotxes, vora el jardí del Monestir un pilonet de gent que escolta una veu que en diferents idiomes els fa una petita ressenya de la història local. Si l'aparell no funciona, cosa que passa sovint, alguns volen recuperar la moneda posada i comencen un seguit de cops de peu i sacseigs.

Els cotxes creuen la plaça, alguns a tota velocitat aixecant una pols que fa tossir a molts. Els qui pugen pel carrer del Ganganell cap

a Sant Vicens troben els mateixos cotxes de sempre i la gent arraconada per fer pas. Al davant i al costat de l'església, aparcament incontrolat de vehicles plens de cagades de coloms.

Als carrers del Pont i Tallaferrero passa el mateix; papers, plàstics i tota mena de deixalles sota o sobre els cotxes. És un espectacle poc adient per als bons visitants, que també en corren, i que volen contemplar els mil anys d'història de les nostres pedres.

El problema és de tots i entre tots s'ha de solucionar. Cadascú des del seu lloc; conductors, veïns, i per damunt de tot les autoritats conscienciant els veïns que Besalú pot tenir una altra cara. Valdrà la pena intentar-ho?

ÍNDEX

Editorial	1
Pàgina literària	2
Articles de música viva	3
El Mil·lenari a l'Escola.	
Cuina.	
És bo saber que...	4
Flash de tres mesos	5
Homenots	6/7
El teatre de la sinceritat	8
Germandat de Donadors de Sang.	
Agraïment	9
Què són els senders de gran recorregut?	
Futbol sí, futbol no	10
Homenatge a la Vellella.	
Finestral obert	11
Còmic	12

Nota: Tallaferrero no es responsabilitza necessàriament de l'opinió que expressin els articles signats.

ROSITA

Rosita és el nom afectuós que una nena va posar un dia feliç a la nostra protagonista.

Les seves "mil" races la fan simpàtica, afectuosa; inspira una llàgrima de protecció a la seva petita estatura de gossa "petenera"; de marca no en té, però és un imant de sinceritat. Tot un caràcter. Dominadora, gelosa, afectuosa i amb voluntat defensaria de la violència qualsevol maltractat. Així és la Rosita. Us aniré explicant les aventures i reflexions de la Rosita; avui una de ben curiosa, però ella és així.

Reflexions de la Rosita, un dia de calor

Vaig començar a riure quan em vaig adonar del perfil de la meva ombra. Com més reia, més estrafolària es tornava. Aquest deu estar boig!, podria ésser el comentari d'algú en aquell moment. Dubto, no obstant això, que algú em veiés, perquè la calor d'aquella tarda era massa espessa com perquè els de dintre tinguessin ganes de sortir al carrer. Jo era a fora, caminant, rient de la meva ombra i suant, suant. El sol cremava. Feia molta ombra. L'ombra era negra. Perfil "xistós". Caminava al ritme que m'imposava l'ombra, ella nedava dins la calor, però no suava. Jo sí. Vaig arribar de seguida, però on? No ho sabia. Però em vaig adonar que havia arribat. Ja no feia ombra. Em vaig quedar seriós, rabejat. S'hi estava fresc. Era l'ombra d'un pi. A l'ombra. Ara sé allà on volia anar. Quina calor que fa quan es fa ombra! S'està més bé a l'ombra d'un altre. No sua.

Dita popular

No diguis tot el que saps,
no facis tot el que pots,
no creguis tot el que sents,
no gastis tot el que tens;
perquè...
qui diu tot el que sap,
qui fa tot el que pot,
qui creu tot el que sent,
i qui gasta tot el que té,
moltes vegades...
diu el que no convé,
fa el que no deu,
jutja el que no creu
i gasta el que no pot

*Dita popular
indú o xinesa.*

LA VIDA DEL PASTOR

De la muntanya cap a mar
fent via amb el ramat,
trescant per aquestes contrades
pels escollits camins ramaders,
cercant bons prats de pastura
és la tasca de cada dia.
Ha de guiar el ramat,
l'ajuda el gos d'atura.

Amb el sarró i la manta,
el bastó i l'ajut del gos,
cada dia és a la feina,
cada dia és amb el ramat.

No coneix comoditats
i, amb bon temps o tempesta,
passarà la nit al ras;
potser a l'aixopluc d'una barraca
que a l'atzar haurà trobat,
fent via amb el ramat
de la muntanya cap a mar.

Quan arribi el bon temps,
tornarà a la muntanya,
les neus hauran marxat;
haurà eixit una herba verda.

Amples pastures s'obriran,
al pas del gros ramat,
i aquí esperaran
l'arribada dels tonedors,
que xollaran les ovelles
per treure'n bona llana.

El pastor hi ajudarà,
també ho porta la feina,
però no se'n farà cap matalàs,
i continuarà dormint al ras.

Fidel

Mutua General de Seguros

ASSEGURANCES DE LA LLAR
PLANS DE JUBILACIÓ, a

GESTORIA BASSOLS

ARTICLES DE MÚSICA VIVA

Veient la possibilitat de poder escriure un article musical en cada "Tallaferro" a causa de l'"enorme" acollida musical del poble (5.000 alumnes han ingressat aquest últim curs a l'Escola de Música), vam haver de contractar un prestigiós crític d'art musical i, evidentment, portar-lo al nostre poble perquè ell mateix pogués veure la renaixença musical que experimentava aquest poble viu. I, efectivament, la seva actitud en veure la imatge emotiva de tots els nens del poble amb el seu instrument a sobre (flautes, violins, violoncels, pianos, orgues de tubs, panderetes...) corrent per no fer tard a l'escola, fou molt agraïda, es va dignar a escriure a la nostra revista només per 15.000 ptes. l'article. I bé, doncs veient aquesta nova empenta que agafarà la revista, el vam forçar que escrigués el primer article en el pròxim número de "Tallaferro" I ací el tenim, amb tots vosaltres:

"Benvolguts amics:

Tinc l'honor de començar una tanda d'articles amb la intenció d'apropar-vos al món apassionant de la música, perquè així, amb temps i paciència, puguem gaudir tots plegats, sense excepció, d'aquest luxe etern (amb molta modèstia, evidentment).

No vull estendre'm gaire en preàmbuls ni presentacions, però voldria aclarir que encara que el començament d'aquest article era de broma, no voldria que els lectors tinguessin una falsa imatge del missatge que ens portem entre mans. La música és quelcom molt seriós. Però alhora, té la qualitat d'omplir tant l'ànima solitària i trista que sempre que has de parlar d'ella se't puja una llum a la vista, i surt el que surt. Sóc feliç de dedicar-me a aquest ofici.

Aquest primer article, de caire introductor, vull que plantegi la meua orientació: popularitzar allò que ara per ara en aquest poble no és del tot popular: la imatge del músic davant la música. I no precisament vull parlar-vos de mi ni de nosaltres com a poble, sinó que vull contar-vos anècdotes i incidents que al llarg de la història de la música (que ja comença a ésser llarga: uns 3.000 anys relatius) han fet que això de la popularització de la música no sigui tan sols un fet actual, sinó de sempre. I fer-vos veure que allò que va passar als nostres avantpassats, es torna a repetir, com si no n'haguéssim tingut prou.

Doncs bé, vull contar-vos la petita anècdota que envolta l'estrena d'una molt famosa partitura: la Novena Simfonia de Beethoven.

Però no sense dir-vos abans el drama que va envoltar la vida de Beethoven. Als seus 25 anys Beethoven ja era un gran compositor i pianista famós; i just quan tot semblava anar bé (fins i tot la vida sentimental), per un cop d'aire va començar la seva tragèdia: la sordesa. Progressivament, i molt lentament, Beethoven anava perdent

qualitats auditives, però per no donar arguments als seus enemics ningú no sabia de la seva malaltia, ni els seus amics, els quals el menyspreaven perquè semblava com si sempre estigués ignorant-los. Res més lluny de la realitat. Una persona de la seva sensibilitat, amb el seu esperit tan humanitzador... Ens podem imaginar el seu sofriment veient com a més d'ésser ignorat, cada cop més, li era impossible sentir les seves pròpies obres. ¿Quin mal pot ésser pitjor per a un músic que perdre el seu mitjà més profund de comunicació?

Als 45 anys ja era totalment sord, i totes les altres obres de la seva vida (totes, obres mestres) no les va sentir només que en el seu cap.

A aquesta edat Beethoven comença a escriure el seu treball més ambiciós, una obra que no fos dedicada a cap comte o príncep, com era costum en l'època, sinó senzillament al poble. I va ésser el poble de Viena el que va tenir la sort i la fortuna de sentir aquesta immensa obra per primer cop.

El l'anecdota popular conta que en l'estrena es van necessitar tres directors per a poder dominar una obra d'aquestes dimensions, i que a pesar de la seva total sordesa, Beethoven va tocar com a violí en l'orquestra. I en l'últim moviment (el famosíssim "Himne de l'alegria", avui dia símbol de la germanor humana, tan popularitzat per Miguel Ríos i per ésser l'himne de la CEE (sense saber mai si a Beethoven li hauria agradat la idea, ejem...)), diuen les veus anònimes que en acabar l'última nota, Beethoven, endinsat en la seva partitura, va continuar sense adonar-se de la tremenda ovació de públic i músics, davant d'aquesta magnífica simfonia. I en indicar-li una cantant la imatge estremidora de tota la sala en peu aplaudint el seu missatge, Beethoven, sorprès, va abandonar la seva imatge dura i inaccessible i es va inundar en el seu propi drama, i plorant es va acomiadar del seu destí, el destí d'un geni, l'ovació i el reconeixement.

I això forma part de la significació que Beethoven va voler donar a la seva vida: la unió de l'ésser humà, arribant als més profunds sentiments d'amor a l'espècie. I no vull acabar aquest article (potser una mica patètic, però significatiu) sense posar-vos unes ratlles del mateix Beethoven com a símbol de l'esforç que ens uneix a tots els éssers humans.

Que el seu escrit sigui el nostre lema:

"Voldria que el meu exemple pogués servir de suport als altres miserables, i que els desgraciats es consolessin en trobar un altre desgraciat com ells, que malgrat tots els obstacles de la naturalesa, ha fet tot allò que ha estat dintre de les seves possibilitats per tal d'esdevenir un home digne d'aquest nom."

Ludvig Van Beethoven (1770 - 1827)

F. Viciano

CAJA DE MADRID

BESALÚ: Avinguda Lluís Companys, 5 - 5 bis

Tel. 59 00 00

EL MIL·LENARI A L'ESCOLA

La setmana del 24 al 30 d'abril hi va haver força moviment al col·legi de la nostra vila. Recollint el suggeriment d'alguns mestres, i aprofitant la festivitat de Sant Jordi, patró de Catalunya, i el seu lligam amb la cultura, vam proposar al Claustre de Professors i al Consell Escolar de dedicar tota la setmana a commemorar el Mil·lenari de Catalunya. I així es va decidir.

Quan el 988, Borrell II es negà a viatjar a Aquitània per retre fidelitat al rei franc que llavors dominava els comtats catalans, poc es pensava que aquell seria l'inici de la independència política de Catalunya.

Moltes coses s'han dit sobre aquest esdeveniment, a favor i en contra, però hem cregut que seria bo, per a tots, conèixer quelcom més de la nostra història com a poble, i al mateix temps projectar el nostre desig de continuar "essent" cap al futur i les noves generacions.

Durant tota la setmana vam veure, escoltar o realitzar tota mena d'activitats relacionades amb aquest fet: vídeos educatius, llegendes, auques, rodolins, dibuixos, treballs manuals, cançons, danses, etc.

El dimecres dia 26 hi hagué la projecció d'una pel·lícula relacionada amb la història de Catalunya: "El timbaler del Bruc", al cinema Glòria.

En el decurs de la setmana vingueren a l'escola cinc persones relacionades d'alguna manera amb ella. Els Srs. Guix, Duranton i Sra. Cucala (mestres jubilats), l'ex-cuïnera Sra. Pilar, i l'apotecari de Besalú, Sr. Gratacós, que ens explicaren contes, llegendes o aspectes importants, i de vegades oblidats, de la vida de cada dia. Fou una activitat molt agradable i que va complaure tant els nostres alumnes com els distingits convidats.

Per últim, el divendres dia 28, a la tarda, se celebraren les activitats conjuntes, per a tots, les quals, tot i que era previst de fer-les al pati, pel mal temps es van haver de fer al cinema Glòria, amablement cedit pel seu propietari.

A l'escenari pujaren alumnes dels diferents cursos, que ens delectaren amb diferents tipus de danses, cançons i representacions sobre la història de Catalunya.

Després de cantar "Els Segadors" anàrem altra vegada a l'escola a fer la "gran berenada a la catalana": Pa amb tomàquet i llonganissa, i taronjada per a tots. També, malauradament, l'haguérem de fer a dins, a les classes respectives.

I ja com a comiat, tots plegats, mestres i alumnes, formant una gran rotllana, ballàrem a la pista poliesportiva la sardana "Marieta Cisteller", interpretada per la cobla - orquestra La Principal de Vuitè.

Tot plegat una bona experiència patriòtica i una setmana "xupi" per a tots.

Col·legi Públic de Besalú

La cuina, bona, senzilla, ràpida i saludable de la Srta. Teresa Cucala PAPRIKA HÜHNCHEN

Potser us estranyarà aquest nom. Aquest cuinat és típic d'Alemanya. Jo l'he triat perquè és bo, barat i molt fàcil de fer: quasi com fer una verdura. El gust és una mica diferent del que estem acostumats.

Per quatre persones es necessita: Un pollastre, 200 o 250 grams de cansalada, 500 gr de pebrots verds, 500 gr de ceba, dues pomes o préssecs, una mica de sucre, una branqueta d'àpit, dues branquetes de julivert, un raquet de conyac, un bitxo o cirereta ("guindilla"), una mica d'orenga.

Es pot fer en una olla o cassola fonda. Primerament es fa fondre la cansalada i tota la resta s'hi posa a trossos i es cobreix d'aigua. Mireu si es fàcil. Es deixa bullir fins que és ben cuit. Compte de no posar-hi massa aigua.

Jo aconsello treure el greix del pollastre, i millor la pell.

Si no agrada que piqui gaire s'hi pot posar menys bitxo. Si la fruita és una mica verda no es desfà tant.

Si es vol, a part, es poden bullir unes patates amb pela, que acompanyaran molt bé el plat. Els alemanys compren unes boles de patata que es venen a paquets.

Avui també us posaré una salsa per acompanyar peix fregit o a la planxa:

SALSA RUSSA PER AL PEIX

Es necessita: dos ous durs, una ceba, julivert, sis olives sense pinyol, una cullerada d'alcaparres, una cullerada de vinagre, 500 grams de margarina, menys d'un got d'aigua, sal i pebre.

Es tritura tot a la batidora.

La sal, el pebre i la margarina s'hi posen al final.

ÉS BO SABER QUE...

Els llegums: mongetes, cigrons, llentilles, etc., són aliments francament bons i necessaris: són rics en **proteïnes** per formar els músculs i els ossos, en **vitamines** (que es conserven millor si es couen amb olla de pressió) i proporcionen moltes **calories**. El costum de barrejar llegums i arròs és molt bo, perquè als llegums els falten substàncies que abunden en l'arròs.

Hi ha un llegum que MAI no s'ha de menjar: la guisca (en castellà, "almorta"). El mengem a la Manxa, aquí no. Porten un tòxic, que pot produir paràlisi a les cames, i no té cura. D'aquesta infermetat se'n diu "latirismo".

Les patates són, per elles soles, un aliment d'escàs valor: tenen poc de tot; però com que les mengem amb abundància ens proporcionen bastants elements nutritius i són un bon complement de l'alimentació.

Les patates no s'han de pelar gaire estona abans de coure-les. Si ho feu veureu que es tornen negres: és la vitamina C que, exposada a l'aire i a la llum, es fa malbé. Si les poseu amb aigua veureu com no es tornen negres, però passa igual; la vitamina se'n va a l'aigua i les patates queden blanques, però sense ella.

S'han de pelar, doncs, en el moment de cuinar-les. Sempre que sigui possible s'han de coure amb pela, perquè així perden menys del seu valor.

Les patates fregides, per la gran calor de l'oli perden gran part de les seves vitamines.

Resumint, direm que la patata és un bon "relleno" per acompanyar peix, carn o ous en la nostra truita de patates, però no ha d'ésser la base del menjar.

Aquests consells, principalment pel que respecta a les criatures tenen molta importància. Al cap de l'any, haver fet més arplega de vitamines, minerals, proteïnes, etc., també els pot representar tenir més salut.

FLASH DE TRES MESOS

*La Principal de 8è. interpretant
la sardana "Marieta Cistellera"
Setmana Cultural*

*Guanyant diners
per al proper viatge.*

FERRETERIA - PINTURES
ELECTRODOMÈSTICS

Mas-Ventura

c/. Piscina, 6. Tels. 59 02 86 - 59 00 20 - 17850 BESALÚ (Girona)

ILADO

PLAÇA MAJOR N°4. BESALU

HOMENOTS

JOAN NAVARRO I RODRÍGUEZ

Va néixer el 17 de juliol de 1902 a Cuevas de Almanzora, província d'Almeria. L'any 1940 es va instal·lar a Besalú amb la seva dona i dues filles, l'Anita i la Pepita. La tercera filla del matrimoni, la Dolors, ja va néixer aquí. Va deixar el poble per la falta de feina. L'any 1939, just acabada la guerra civil, va poder entrar a treballar en una companyia - "Terme" - dedicada bàsicament a la reconstrucció de ponts. El 1939 treballaven a Terol i l'any següent, 1940, es van haver de traslladar a Ripoll. Acabada la feina de Ripoll la companyia els envià a Besalú, a refer el pont. D'aquí l'empresa va passar a Verges, però en "Juan" es va quedar a treballar amb en Marcial. En poc temps van viure en tres cases diferents: primer al carrer del Pont (llavors carrer Navarra), després al carrer del Canó, i finalment al Portalet.

Va deixar en Marcial per anar en un forn de calç que tenia en Joan de Beuda prop de Pont de Molins. Hi va dur la família. Però al cap de poc d'ésser allà en Joan es ven el forn i ell el segueix cap a Besalú a treballar a la bòbila de can Bellsolà, feina que combinava amb la del bosc. Durant tres anys tingué la família a Pont de Molins. Hi pujava els caps de setmana. Recorda que alguna vegada havia fet el camí a peu. Finalment pot portar la família i instal·lar-la a can Bellsolà. D'aquí passen a ocupar el pis de la Plaça Major, que hi havia sota la presó. Les filles sovint tenien por per la gent que de vegades hi havia tancada; pagaven un lloguer de 30 pessetes al mes. Com que aquell pis, en teoria, pertanyia al "sereno", van haver d'anar en un altre pis de la mateixa plaça, pel qual ja havien de pagar-ne 60. Després encara van anar a viure al carrer dels Horts per, finalment, instal·lar-se a can Camps.

Amb tot aquest anar i venir, les filles s'havien fet grans i s'havien anat casant: l'Anita amb en Francesc Portas, la Pepita amb en Francesc Carretero i la Dolors amb en Joan Banal. Tots viuen a Besalú.

Des del punt de vista laboral, en "Juan" va deixar la bòbila per treballar a Ca l'Escatllar, primerament a la Confiança i després a Can Surós. Fou l'última feina fins a la jubilació.

-Li ha passat mai pel cap tornar al poble?

No! Aquí hi ha més mitjans de vida encara que la terra ja tira, ja...

-Hi té família?

Sí. Hi solo anar cada dos o tres anys.

-Ha canviat, el poble, en aquests anys?

Com de la nit al dia.

-Per la indústria?

No. No hi ha indústria. El que passa és que molts van anar a treballar a l'estranger i ara han tornat per instal·lar-se definitivament allà. S'hi han fet molts hivernacles. És un lloc ideal per a la fruita i les verdures primerenques. S'hi conrea de tot i la terra és molt repartida.

En "Juan" no recorda bé quants habitants deu tenir actualment Cuevas de Almanzora. Creu que poden arribar als vuit o deu mil. És a 12 km del mar, no gaire lluny de Palomares, poble que va esdevenir famós per la bomba que va caure d'un avió americà i que va obligar el llavors Ministre de Turisme del Govern de Franco, en Fraga, a banyar-se a la platja per demostrar que es tractava d'una bomba inoqua.

-Va ésser difícil la integració a Besalú?

Gens. Mai no he tingut problemes amb ningú.

-Entén el català? (La pregunta és supèrflua, perquè li estem fent l'interviu en català).

Sí, però no el parlo. (De fet, ens respon amb un castellà que no ha perdut, malgrat els anys, l'accent del sud).

-Algunes vegades us hem vist treballar el cordill i l'espart. On ho vau aprendre?

Al poble. Allà hi ha molt d'espart, i tothom es feia el que necessitava per a la casa. Fins i tot havia fet espardenyes per a la família.

-Sou sol, del vostre poble, a Besalú?

Sí.

-Us relacioneu més amb la gent del país o amb els immigrants?

Amb tots. No faig ni em fan distincions.

-Encara és possible veure-us treballar a l'hort. Per què?

Per distracció i per ajudar la família.

-Vuitanta-set anys són molts anys. Encara us sentiu valent?

Si no fossin les cames...

-Sempre porteu boina. És un costum del poble?

No. Allà duen barret. A la boina m'hi he acostumat aquí, a Catalunya. La porto de molts anys.

-Van ésser difícils, els primers temps a Besalú?

Sí. Es guanyava poc i el menjar era escàs i car. Eren temps de racionament.

En parlar de records passats, en "Juan" no sap trobar-ne cap d'especial entre els agradables, però en canvi té

molt clar que el pitjor és el de la guerra civil, tot i que ell no va haver de participar en cap combat. Treballava en fortificacions. La recorda com un temps de "molts polls i poc menjar".

-Com vau acceptar el fet de la jubilació?

Els primers dies em semblava que estava orfe, però ja m'hi vaig anar acostumant. És més fàcil avesar-se a no treballar que no pas a treballar. De totes maneres, treballar sempre m'ha agradat.

-Heu tingut mai alguna malaltia?

Una pulmonia, fa anys. A part d'això, res més. No sóc amic ni de metges ni de medicines.

En "Juan" no té afeccions especials: ni esports, ni braus... L'hort durant el dia perquè dins de casa, sense fer res, no li agrada, i els vespres una mica de TV.

Baix, primet, cara vermell, ulls enfonsats, en "Juan" ens mira amb una mirada viva i dolça alhora, mentre que, de tant en tant, somriu.

Tallaferro

EL TEATRE DE LA SINCERITAT

Després de quatre espectacles de teatre infantil realitzats amb la col·laboració de l'Associació de Pares -els primers- i de l'Agrupació Teatral de Besalú, sembla consolidar-se la idea, o el desig, o la il·lusió, de formar un Grup de Teatre Infantil al nostre poble, amb la intenció de sortir a fora a representar les nostres obres.

Actualment estem assajant una obra de creació col·lectiva que hem titulat **Bubaloo**. Volem estrenar-la a l'estiu, encara que a hores d'ara no sabem en quines dates exactament.

Bubaloo ha sorgit a partir d'improvisacions sobre temes concrets i temes lliures, que després s'han anat reelaborant i estructurant per construir un espectacle amb coherència teatral. Val a dir que aquesta activitat cultural és idònia per a formar els futurs espectadors de teatre -i per extensió, de TV i cinema- ja que l'Art Dramàtic, com la plàstica i la música, es gaudeix millor si hom té coneixements sobre les tècniques, els estils, les formes de treball, etc, d'allò que veu, mentre practica la crítica constructiva.

El teatre infantil interpretat per mainada té unes característiques força diferents del teatre d'adults. En primer lloc no es tracta d'aconseguir una bona interpretació dels "actors", ni tampoc una gran qualitat plàstica o tècnica en la posada en escena. Tot i que una representació i una escenografia feta amb gràcia són necessàries per oferir un espectacle planer i agradable als espectadors. A l'hora de plantejar els assaigs, i durant tot el procés de creació, la funció del director - adult mena cap a una pedagogia que assegurï la llibertat dels nens en la creació dels personatges, i construir un text - guió que permeti la improvisació lliure (creació espontània a partir d'unes referències d'acció preestablertes) deixant-ho "obert"; aplicant-hi les tècniques necessàries en cada moment, creant un llenguatge escènic amb el respecte més rigorós per la "forma" amb què l'exposició dels fets i la caracterització - imitació dels personatges és plantejada pels nens. És a dir, la funció del director és la de potenciar, organitzar, canalitzar, estimular... la creació. Jugant amb les unitats fonamentals de temps, espai i acció. Mirant de mantenir l'estructura universal d'introducció, nus i desenllaç. La resta és pura i genuïna experiència creativa.

Paradoxalment, la coherència i la utilitat del nostre treball és en el procés de creació i no pas en el resultat final, en l'obra acabada.

Nosaltres discutim, normalment, si una escena ha d'ésser així o d'una altra forma. Tothom dóna l'opinió, si ho vol. Si una nena o un nen fan una creació, de personatges o de situacions, se li respecta. Implícitament defensem el dret a la creació individual; al mateix temps que entre tots mirem de fer-ho tot millor i més divertit. El nostre equip és viu en tots els sentits, i el producte final serà el resultat d'un conjunt d'estats d'ànim, de vivències, de lucidesa... durant el temps que dura la "creació" de l'espectacle.

L'Art Infantil té uns codis, uns símbols particulars, i els continguts que s'exposen són fruit de la fantasia i de les experiències diàries de cada un dels "actors". Així doncs, les formes emprades per transmetre aquests signes (els significants) són elaborades individualment; adaptant l'acció col·lectivament. Aquí la intervenció d'un adult - director és necessària per fer coherent -des d'un punt de vista d'espectacle teatral- tota la producció significant.

És a dir, que aquest tipus de teatre (de creació col·lectiva), a diferència del teatre d'adults, no és una representació d'uns personatges dins una trama

intel·ligentment estructurada, amb la intenció de situar l'espectador davant per davant de les contradiccions o febleses humanes al voltant d'un drama ix. Sinó que és el fruit d'una festa quotidiana, d'un descobriment del món jugant a ser aquells que per alguna raó ens són atractius: tant perquè simbolitzen el desig que volem conquerir, com perquè a través seu manifestem quelcom de la nostra personalitat que necessita manifestar-se.

Aquí la qüestió central sempre és aquesta: **lliure creació**.

Queda clar, doncs, que les qüestions literàries no són prioritàries. Tampoc aconseguir una interpretació excel·lent, ja que no es tracta de "formar actors". L'important és fer servir la imaginació, jugar creativament, sentir l'alegria de la pròpia creació "artística", generar una festa organitzada, saber-se part d'un equip que treballa per donar una visió particular de la vida amb il·lusió (i intel·ligència) als altres. Fer un art de la sinceritat, sense deixar d'ésser qui som, sense transfiguracions, sense mentir...

El món en què vivim exigeix respostes immediates a problemes concrets i immediats. El futur sempre planteja nous interrogants, que són, en definitiva, els que ens fan avançar tot resolent-los. Així doncs, l'interès del teatre infantil dins d'aquest context no és tan sols (encara que sigui un factor important) l'esbarjo i l'entreteniment de l'oci, sinó que prepara els nens per enfrontar-se a la problemàtica quotidiana tot desenvolupant la seva personalitat. Jugant a modificar la vida, organitzant els esdeveniments per assolir uns resultats concrets. Millorant el domini del llenguatge oral; i en alguns casos servint de teràpia per als problemes de retard en l'evolució de la personalitat.

Potser hi ha qui creu que el teatre infantil és buit de contingut, sols perquè aparentment és festiu i rialler. Però aquest teatre també és portador de missatges per a qui vulgui trobar-los. En aquest tipus de teatre el missatge és íntimament unit, i és indissociable del llenguatge amb què és transmès. Per això si el nen pot sentir-se amo del contingut (del significat), d'allò que expressa, i manipula les formes (els significants) al seu gust, obtindrà amb això un plaer que cap altre joc no li pot donar. Precisament en el joc dramàtic el nen tria en la seva preparació i al llarg de tot el procés, els signes dels quals té necessitat per a comunicar-se d'una manera lliure i espontània. I durant l'exploració de les seves possibilitats expressives tampoc no li resulta difícil adonar-se que si canvia algun d'aquests signes el contingut que transmet canvia immediatament. I és per això que es pot dir que el teatre com a mitjà d'expressió personal i com a instrument per apropiari-se de la realitat es converteix en una necessitat.

A través del teatre els nens poden internar-se en el món per explorar-lo, conèixer-lo i transformar-lo, i aquesta investigació al mateix temps anirà formant la seva personalitat. Mentre juga, viu; mentre viu aprèn, i mentre aprèn juga en un constant creixement que es caracteritza pel seu equilibri emocional i afectiu.

Finalment, permeteu-me dir-vos que em sento molt feliç de poder fer teatre amb infants plens d'il·lusió, i que sentint-me de vegades petit procuro aprendre tot el que puc d'aquest autèntic teatre de la sinceritat, que res no té a veure amb la hipocresia de la vida social que alguns, equivocadament, anomenen "el teatre de cada dia".

GERMANDAT DE DONADORS DE SANG

Benvolguts amics:

Avui faré un petit calidoscopi d'una sèrie de petites coses, que són interessants de saber o recordar.

Saps que es pot donar sang des dels 18 anys fins als 65, amb la condició de pesar almenys 50 quilos?

Els qui no arriben a pesar això és perillós que donin sang.

Que per a l'operació de trasplantament de fetge de la Carme Gayolà i Torrent (la Carme de Cal Peó) el Banc de Sang de la Germandat de Girona va enviar seixanta-una bosses de sang a l'Hospital Clínic de Barcelona?

Que les bosses de sang que generosament donem nosaltres gratuïtament, entre l'extracció, anàlisis corresponents, cartes, conservació i altres coses que intervenen en el seu procés, surten a un cost de 6.200 ptes. per bossa?

Que el proper dia 11 de juny, a Girona, hi haurà l'Assemblea General de Donants, i que tots els donants hi poden assistir amb un acompanyant? Que després de l'Assemblea hi haurà una cantada d'havaneres i un aperitiu molt complet, totalment gratuït, i també sorteig de premis i obsequis entre els assistents a l'acte?

Que per primera vegada es farà la Diada del Donant? Això es farà per comarques, i segurament la de la Garrotxa es farà la primera quinzena d'octubre. La Diada del Donant serà una trobada de donants i familiars, i pot consistir en una arrossada i ballada de sardanes o cantada d'havaneres, o altres actes culturals, tots totalment gratuïts per als assistents. En el seu moment es repartiran invitacions a tots els donants que vulguin assistir-hi i als seus familiars. Quan serà l'hora ens farem més ressò de tot plegat.

Que l'1 de març de l'any 1985, a Besalú hi havia 111 donants i que actualment n'hi ha 289?

Que hem de voler continuar creixent en nombre de donants i donacions, i ésser la primera vila de la nostra província en generositat envers els altres.

Per a quan aquesta fita?

Tinguem present, sempre, que la nostra sang pot ajudar a salvar una vila. La vida d'una persona jove, de mitjana edat o gran, però que té ànsies de viure i pot fer-ho gràcies a tots nosaltres si desinteressadament fem donació de la nostra sang, un autèntic tresor per a d'altres persones que nosaltres, en poques hores, ja tornem a tenir recuperat.

Pensem en tantes i tantes operacions com es fan, en tants i tants accidents de cotxe com hi ha, i que cada dia es necessita més i més sang. Nosaltres podem ajudar; totes les gotes de sang són bones i gota a gota s'omple la bossa.

Sense cap mena de perill es pot donar sang dues vegades a l'any, i si convingués molt inclús cada quatre mesos, o sigui tres vegades. Ara bé, entre extracció i extracció han de passar almenys tres mesos.

Recordeu: aquestes petites coses són bones de saber i, sobretot, sigueu generosos amb la vostra sang, el tresor més preuat per a moltíssimes persones que la necessiten.

Cordialment, com sempre, el vostre delegat,

Joan "Zafont"

AGRAÏMENT

Els dissabte i diumenge, 13 i 14 de maig, es realitzà a la nostra vila la postulació per la lluita contra el càncer. Els nois i noies de la nostra escola van recórrer de cap a cap la població, i amb la col.laboració d'una gran majoria de vilatans es recolliren **127.660 ptes.** que l'Ajuntament ha lliurat a l'Associació Espanyola contra el Càncer (Junta de Girona).

Aquesta Associació s'ha adreçat al Sr. Alcalde i al Sr. Director de l'Escola Pública per testimoniar-los el seu sincer agraïment per l'èxit de la postulació a Besalú, i perquè transmetin la seva felicitació a tothom, grans i petits, qui ha col.laborat en aquesta gran obra de solidaritat.

c/. Piscina, 4. Tel. 59 04 26
17850 BESALÚ (Girona)

SUPERMERCAT J. VIDAL

MILLOR PREU

BESALÚ. Paratge Can Surós, s/n.
Tel. 59 03 63

QUÈ SÓN ELS SENDERS DE GRAN RECORREGUT?

Quantes vegades, anant a fer un tomb pels volts de la nostra vila, hem pogut veure unes marques blanques i vermelles en un pal elèctric o en un arbre? Són les marques dels senders.

Podríem dir, com a definició, que els senders de gran recorregut són el rastre deixat pels nostres avantpassats, fruit de la curiositat, de la seva humana ambició i de la natural necessitat que tingueren de comunicació i desplaçament; i que avui, amb els deguts senyals d'orientació i d'informació, aprofitem els excursionistes i els amants dels vells indrets per alliberar atavismes i gaudir de la vida a l'aire lliure.

En definitiva, un sender és un itinerari traçat al llarg de camins de tota mena, vells camins rals, de roderes, de carros, caminals, de sirga, de congost, de crestllera, etc., amb la virtut comuna d'apropar-nos als llocs que per la seva singularitat paisatgística ens plau de visitar, o bé ens permeten deambular pels vestigis arquitectònics del passat esplendor, que responien a necessitats històriques; i el que és molt important, propicien la convivència amb persones de costums que, per ésser diferents les unes de les altres, enriqueixen el patrimoni cultural.

Els senders, en travessar nacions i creuar Estats diversos, ens fan entrar en contacte i conviure freqüentment amb cultures ben diferents de la nostra, i el fet de conviure-hi ens apropa al coneixement de les persones i a una mútua comprensió i entesa.

El temor a l'incert i al desconegut que a voltes ens fa desistir de l'aventura, queda resolt en els senders, en el traçat dels quals és previst un mínim de garanties que assegurin l'èxit de l'excursió.

Per tant, els senders poden ésser una de les possibles sortides a l'abast de la societat actual, per afrontar la desmesurada pressió a què ens tenen sotmesos els mitjans de comunicació àudio-visuals, la mecanització excessiva, a l'atapeït encotillament a què ens té sotmesos la xarxa de comunicacions, les carreteres i les autopistes que barren el pas i mutilen un entorn natural patrimoni de tots, que dia a dia es degrada inexorablement, en nom, això sí, d'un progrés material del qual sense possibilitat de decidir formem part.

Els senders de gran recorregut a CATALUNYA són,

sens dubte, el resultat de l'amor i l'afany d'aquest bigarrat col·lectiu de persones, units per la dèria de millorar dia a dia la nostra xarxa i poder garantir a propis i estranys que **coneixent Catalunya a peu ara és més fàcil si ens deixem acompanyar per un sender de gran recorregut.**

Secció Camins Centre Excursionista Besalú

FUTBOL SÍ, FUTBOL NO

Molt s'ha parlat durant aquestes últimes setmanes de futbol a Besalú, i del Besalú. A hores d'ara, en el moment de redactar aquestes línies, no sabem si el primer equip és dins o fora de la competició oficial.

En principi, l'origen d'aquesta greu disjuntiva sembla estar en una injusta sanció imposada per la Federació al nostre Club. Aquesta injustícia ha estat, inclús, reconeguda pel mateix president de la Federació Gironina de Futbol. De totes maneres, pensem que hem d'anar una mica més lluny en el temps, per trobar les raons de fons i perquè la situació del CE Besalú ja fa unes quantes temporades que és força precària. Els enfrontaments personals entre algunes persones de l'ambient futbolístic local, la manca de jugadors de casa per jugar a Primera Regional, els "números" que no surten del tot, els resultats força pobres dels últims temps, i la davallada constant del nombre d'espectadors als partits, són factors que han influït, poc a poc però de forma progressiva, perquè arribem en la situació actual. La injusta sanció, només ha estat l'última gota que ha omplert el got a punt de vessar.

Creiem, sincerament, que el futur està en els equips inferiors, en la promoció autèntica del futbol base. Que surtin jugadors per al primer equip d'aquí, de casa, i que es jugui en la categoria que es pugui, sense voler estirar més el braç que la mànega. És clar, però, que tot això només s'aconseguirà amb la col·laboració de la majoria dels socis i deixant de banda rancúnies personals. S'aconseguirà? El temps ens donarà la resposta.

Tallaferro

HOMENATGE A LA VELLESA

Per segon any s'ha celebrat a Besalú aquesta festa d'homenatge als nostres vells que sobrepassen l'edat dels seixanta-cinc anys.

No hi eren pas tots els que en passen... però Déu n'hi do! Creiem que eren més d'un centenar i mig els qui hi assistiren. Bona representació de la quantitat d'integrants de la que modernament s'ha anomenat la tercera edat. Encara que els qui en són integrants no es donin pas vergonya de confessar-se vells.

Podrem tenir l'esperit jove. Podrem fer projectes de futur. Però sempre necessitarem el contrapunt d'una assistència amb la qual no comptàvem necessàriament quan teníem més forces que no tenim ara; quan teníem menys anys.

Són necessàries, aquestes festes? No podem pas dir que sí d'una manera absoluta. Però si repassem la història veurem que, de fet, han existit sempre. Comencem en els inicis de la Humanitat, quan se surt de l'ambient familiar i es passa a formar agrupacions o "clans" i sempre els veiem governats patriarcalment pels homes o les dones més carregats d'experiència, la qual posen al servei dels altres per si els pot servir d'orientació.

Podem continuar per les tribus que es governaven per *consells d'ancians*, els quals ajudaven el responsable a determinar les orientacions que podien portar a la millor manera de fer per a un major benefici general. Tot això succeïa quan els ciutadans d'aquell món vivien en pau. Ja que si esdevenien guerres llavors es capgirava tot, i passava a regir les tribus o agrupacions humanes qui es considerava més valent o més agosarat. De vegades imponent-se per la força.

Però tan bon punt aquestes situacions s'acabaven es tornava a demanar consell als més ancians, confiant tots que l'experiència que la vida els havia donat seria útil per a dirigir els qui no en tenien tanta, o no en tenien gens; acceptant de bona gana que la vellesa els conferia la capacitat que necessitaven adquirir els qui estaven iniciant-se en la vida.

En tant que la societat continuava vivint de la feina a la terra, els vells, carregats d'experiència, continuen essent considerats. Però quan arriba la societat industrial, en què la força de l'home és necessària, els vells comencen a ésser menys considerats, hom els deixa de banda en la feina i s'han de quedar a casa.

I per paliar en certa manera aquest tancament a casa neixen els "Clubs de jubilats", que permeten als vells reunir-se per parlar de les seves coses. Per recordar temps passats i per, en certa manera, retre'ls l'homenatge de què s'han fet mereixedors pel temps que han consagrat a preparar la societat en la qual han de viure els qui vénen després d'ells i hi puguin progressar.

L'homenatge a la vellesa no ha d'ésser res més que un acte d'agraïment pel treball i els innombrables maldecaps que han sofert aquells qui arriben a la vellor per preparar una societat millor que la que ells heretaren. Si al món hi ha progrés, és degut a l'esforç de tots els qui hi han estat abans. Just és que d'alguna manera els ho reconeixem.

Per això Besalú dona, en una diada particular, homenatge als qui ja no estan en edat bona per aportar al desenvolupament de la societat més que l'experiència que han acumulat en els anys llargs i difícils de la seva vida. I amb una missa d'acció de gràcies, uns actes de reconeixement i homenatge dels infants, un àpat de germanor i audició de sardanes per a tothom transcorregué una diada que és de suposar que quedarà agradable en els fets de la nostra vila.

Finestral obert.

AMICS DE BESALÚ I EL SEU COMTAT

Enguany s'esdevé, concretament el dia 16 de juliol, el II centenari del naixement de l'Abat Zafont, besaluenc il·lustre, últim abat que fou del monestir benedictí de Sant Pau del Camp, de Barcelona, a rel de la desamortització.

Al llarg de la seva vida va destacar com a erudit, físic i matemàtic. Acadèmic de la Reial d'Història, de la de Bones Lletres i de la de Ciències Naturals i Arts de Barcelona. Catedràtic de Física Pràctica i Especulativa.

L'any 1821, va dirigir la construcció d'una esfera copèrnica, la qual, posteriorment, va ésser col·locada a la Sala Magna del Seminari de Girona. Dissortadament, l'any 1936 va desaparèixer.

Secularitzat l'any 1835, va continuar les seves tasques pedagògiques explicant Filosofia Moral i fonaments de Religió. Posteriorment, ensenyà Psicologia i Lògica a la Universitat de Barcelona.

Morí l'any 1847. Per tal de commemorar dignament aquesta efemèrides, s'ha format una comissió de treball conjuntament entre l'Ajuntament, la Parròquia i Amics de Besalú.

Per al proper mes d'agost tenim projectada una excursió amb autocar a la Catalunya Nord. Concretament a la comarca del Vallespir.

En el pròxim número de "Tallaferro" els donarem més informació.

En la propassada reunió de Junta, celebrada el dia 7 de maig, s'acordà que l'Assemblea Anyal Reglamentària tindrà lloc el dia 16 de setembre, en el decurs de la qual s'elegirà el nou president de l'entitat.

I ja per acabar, permeteu-nos fer avinent a tots els artistes que enguany, com és tradicional, per Sant Prim tindrem una nova edició de la MOSTRA D'ART. Per cert, serà XINA.

R.

CONFECCIONS OLIVERAS

Moda Primavera Estiu 89

**Lacoste, Jocavi, Rodier, Rami,
Genfin, Belcor.**

REPARACIÓ DE CALÇAT A BESALÚ

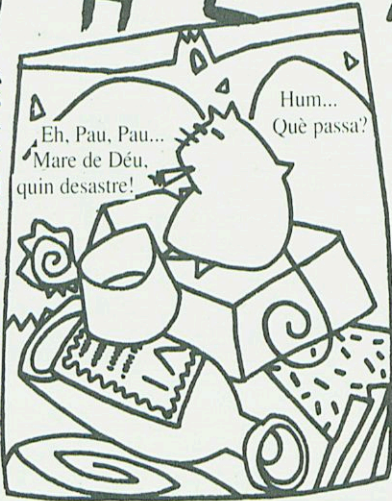
c/. Ganganell, 22

Horari: Dilluns i dimecres, tarda de 4 a 8.

Dimarts, dijous i divendres, matí de 9 a 2.

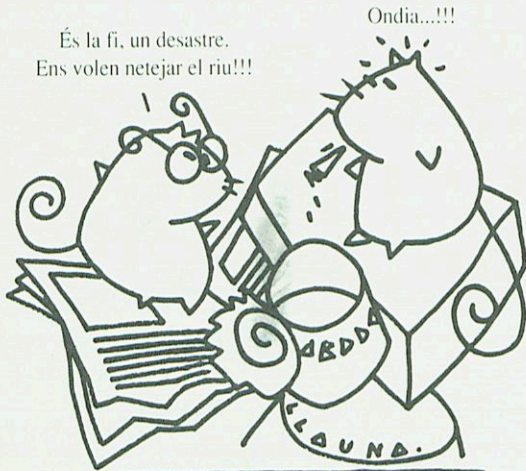
THE RATTIS

14 H. PM Tarda/Dilluns

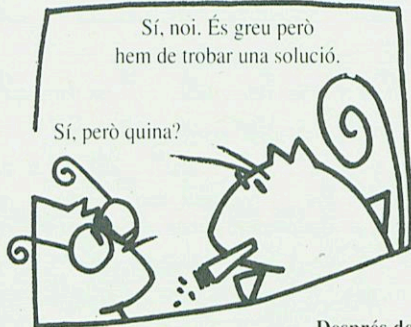
Eh, Pau, Pau...
Mare de Déu,
quin desastre!

Hum...
Què passa?

És la fi, un desastre.
Ens volen netejar el riu!!!

Ondia...!!!

Sí, noi. És greu però
hem de trobar una solució.

Sí, però quina?

Podem fugir en un altre lloc.

Sí, tens raó.

Però... espera!

Després de la gran neteja:

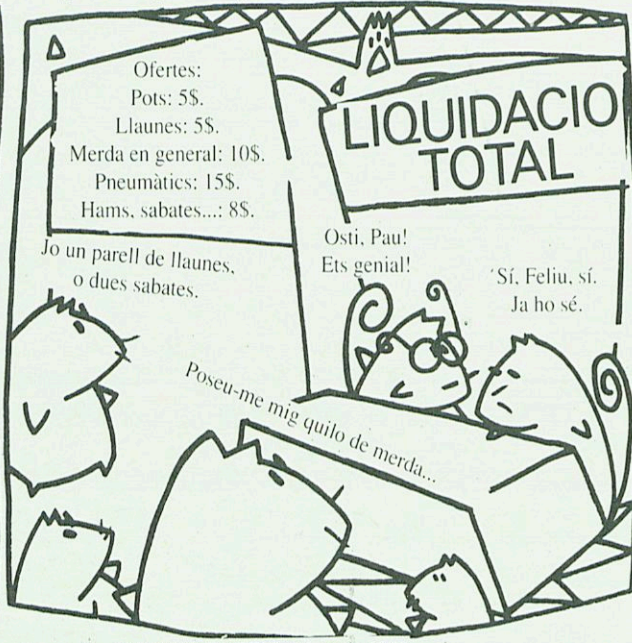

Encara podem fer
la primera pela.

Com?

Com?

Anem, Feliu, que tenim
molta feina i poc temps.

Ofertes:
Pots: 5\$.
Llaunes: 5\$.
Merda en general: 10\$.
Pneumàtics: 15\$.
Hams, sabates...: 8\$.

Jo un parell de llaunes,
o dues sabates.

LIQUIDACIO
TOTAL

Ostí, Pau!
Ets genial!

'Sí, Feliu, sí.
Ja ho sé.

Poseu-me mig quilo de merda...

Gironell - AND THE RATTIS. 16 març 1989

Han col.laborat en aquest número:

DIPUTACIÓ DE GIRONA

"la Caixa"

CAIXA DE PENSIONS